

Nationalregnskab 2017. November-version

November 2018

Danmarks Statistik
November 2018

Udarbejdet af:
Bo Siensen, bsm@dst.dk

Nationalregnskab 2015-2017 November-version

Resumé: Bruttonationalproduktet (BNP) steg i årene 2015, 2016 og 2017 med hhv. 2,3 pct., 2,4 pct. og 2,3 pct., viser nye beregninger. I forhold til seneste offentliggørelse d. 29. juni 2018 er væksten i 2015 revideret op med 0,7 procentpoint, mens væksten i 2016 er revideret op med 0,4 procentpoint. Væksten i 2017 er ikke revideret.

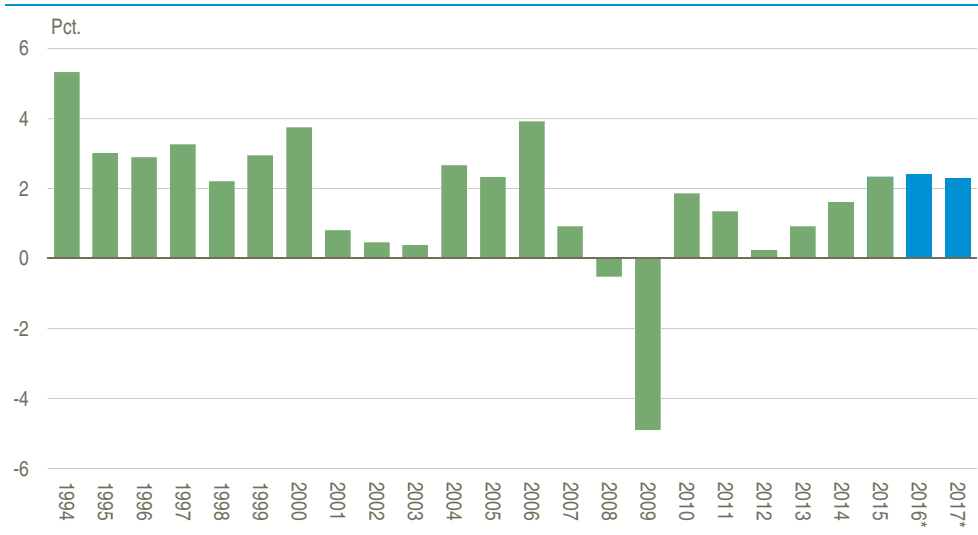
Kort om statistikken: Nationalregnskabet giver et helhedsbillede af samfundsøkonomien i Danmark, og beskriver såvel den økonomiske udvikling som økonomiens strukturelle forhold. De økonomiske transaktioner beskrives i form af produktion, forbrug i produktionen, privat og offentligt forbrug, import og eksport samt investeringer. Disse størrelser opgøres både i årets priser og som kædede værdier i 2010-prisniveau. Hertil kommer oplysninger om lønninger og beskæftigelse. Det foreløbige og endelige nationalregnskabs hovedstruktur består af en række konti, der beskriver det økonomiske kredsløb. Disse konti opdeles endvidere efter ejerforhold på såkaldte institutionelle sektorer.

Pæn økonomisk fremgang i 2015-2017

Økonomisk fremgang i 2015-2017

Væksten i bruttonationalproduktet, BNP, var i 2015 2,3 procent. Det viser endelige beregninger af nationalregnskabet for 2015. Væksten er dermed 0,7 procentpoint højere end den seneste beregning viste. Der er desuden foretaget nye foreløbige beregninger af nationalregnskabet for 2016 og 2017, som viser en vækst på hhv. 2,4 og 2,3 procent. Fremgangen i økonomien i 2015-2017 er således på niveau med det seneste opsving i midten af 00'erne.

Figur 1. **Bruttonationalproduktet. 1994-2017, årlig realvækst**

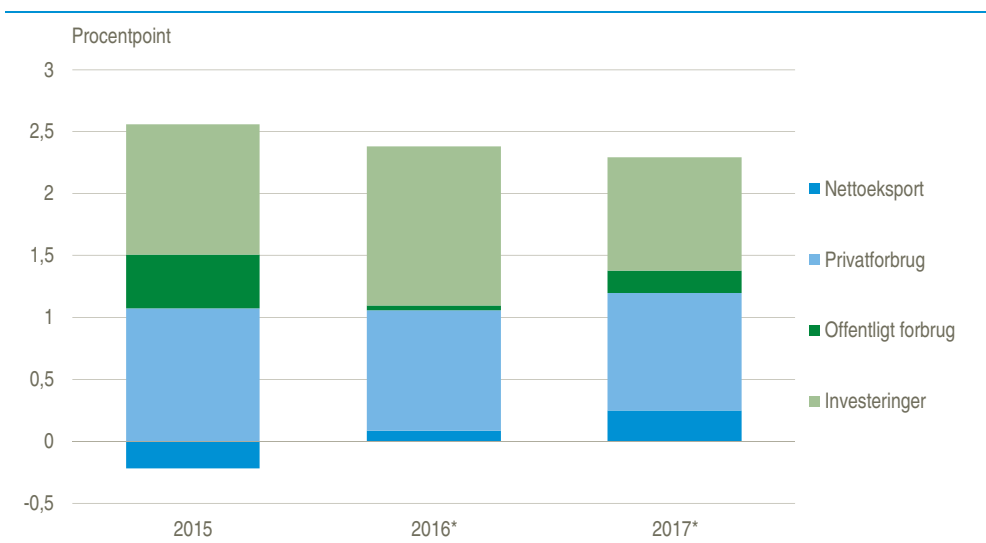

Stigende forbrug i husholdningerne

De danske husholdninger bruger flere penge og kombineret med svage prisstigninger, har det resulteret i en pæn fremgang i det reale forbrug. Der har således i alle årene 2015-2017 været en fremgang i husholdningernes forbrug på over 2 procent. Privatforbruget bidrager med 1,1, 1,0 og 0,9 procentpoint til den samlede vækst i 2015, 2016 og 2017.

Stigning i det offentlige forbrug	Væksten i det samlede offentlige forbrug har i årene 2015-2017 været hhv. 1,7 pct., 0,2 pct. og 0,7 pct. De individuelle offentlige forbrugsudgifter er steget med hhv. 2,3, 0,5 og 0,2 procent i 2015, 2016 og 2017, mens de kollektive offentlige forbrugsudgifter i 2015 og 2017 er steget med 0,2 og 2,1 procent og faldet med 0,7 procent i 2016. Det offentlige forbrug bidrager med 0,4, 0,0 og 0,2 procentpoint til den samlede vækst i 2015, 2016 og 2017.
God fremgang i investeringerne	Der har i årene 2015-2017 været pæn fremgang i de faste bruttoinvesteringer, hvilket også er en af hovedårsagerne til de pæne BNP-vækstrater. Det er specielt investeringer i bygninger og anlæg samt intellektuelle rettigheder (2016) som bidrager til de stigende investeringer. For årene 2015-2017 ligger investeringsniveauet over 400 mia. kr. om året. Investeringerne, inklusiv lagerinvesteringer, bidrager med 1,1, 1,3 og 0,9 af den samlede vækst i 2015, 2016 og 2017.
Udenrigshandel	Der har i alle årene 2015-2017 været en positiv realvækst i både importen og eksporten. Importen er vokset mere end eksporten, hvilket også er kendetegnende for en periode med høj vækst. Dog har Danmark fortsat en positiv nettoeksport. Importen er vokset med mellem 3,6 og 4,6 procent om året, mens eksporten er vokset med mellem 3,6 og 3,9 procent årligt. Udviklingen i nettoeksporten har bidraget med hhv. -0,2, 0,1 og 0,2 procentpoint af den samlede BNP-vækst i årene 2015, 2016 og 2017.
Beskæftigelse	Der er i perioden 2015-2017 kommet 128.400 flere beskæftigede. Beskæftigelsen er dermed steget med 1,4, 1,5 og 1,7 procent i hhv. 2015, 2016 og 2017. Der er i samme periode præsteret 155,4 mio. flere timer. Antallet af præsterede timer er steget med 0,9, 1,9 og 1,1 procent i hhv. 2015, 2016 og 2017.

Figur 2. **Bidrag til BNP-vækst**

Oversigtstabel 1. **Forsyningsbalance, præsterede timer og beskæftigelse**

	2012	2013	2014	2015	2016*	2017*
	løbende priser, mia. kr.					
Bruttonationalprodukt (BNP)	1 895,0	1 929,7	1 981,2	2 036,4	2 100,2	2 178,1
Import af varer	576,9	585,3	595,6	614,2	594,7	640,6
Import af tjenester	344,3	345,2	348,4	376,1	389,3	392,9
Forsyning i alt	2 816,2	2 860,2	2 925,2	3 026,6	3 084,3	3 211,5
Eksport af varer	644,5	656,4	669,8	695,2	702,8	746,8
Eksport af tjenester	390,8	401,6	412,2	433,3	422,8	441,2
Privatforbrug	910,4	920,3	934,3	959,4	984,2	1 017,2
Husholdningernes forbrugsudgifter	879,7	890,6	904,5	929,3	953,1	985,0
NPISH forbrugsudgifter ²	30,7	29,8	29,8	30,1	31,1	32,2
Offentlige forbrugsudgifter	501,6	501,9	510,9	518,6	524,2	535,6
Faste bruttoinvesteringer	355,8	367,6	379,7	404,2	438,8	462,1
Lagerforøgelser	9,6	8,6	15,0	12,8	8,6	5,8
Ansk. minus afh. af værdigenstande	3,5	3,7	3,4	3,1	2,9	2,8
Endelig anvendelse i alt	2 816,2	2 860,2	2 925,2	3 026,6	3 084,3	3 211,5
Præsterede arbejdstimer i alt (mio.)	3 938,1	3 943,9	3 945,2	3 980,8	4 055,5	4 100,6
Beskæftigelse i alt ³ (1.000 personer)	2 766,8	2 766,4	2 790,5	2 829,0	2 871,3	2 918,9
	2010-priser, kædede værdier ¹ , mia. kr.					
Bruttonationalprodukt (BNP)	1 839,3	1 856,5	1 886,5	1 930,7	1 977,0	2 021,8
Import af varer	526,6	544,3	565,1	596,8	598,4	634,8
Import af tjenester	345,1	339,2	352,9	362,7	401,5	400,3
Forsyning i alt	2 710,5	2 740,6	2 805,3	2 891,1	2 977,8	3 057,5
Eksport af varer	597,9	612,0	632,4	660,9	673,6	713,9
Eksport af tjenester	395,4	396,9	407,9	416,4	445,5	443,6
Privatforbrug	869,0	871,5	879,4	899,5	918,4	937,6
Husholdningernes forbrugsudgifter	838,7	842,2	850,6	870,6	889,1	908,1
NPISH forbrugsudgifter ²	30,3	29,2	28,8	28,8	29,2	29,5
Offentlige forbrugsudgifter	496,2	495,7	505,3	513,8	514,6	518,3
Faste bruttoinvesteringer	341,6	350,9	361,8	381,8	410,7	429,7
Lagerforøgelser	9,0	11,4	18,2	18,7	12,5	9,3
Ansk. minus afh. af værdigenstande	3,0	3,2	3,0	2,6	2,4	2,3
Endelig anvendelse i alt	2 710,5	2 740,6	2 805,3	2 891,1	2 977,8	3 057,5
	realvækst i pct.					
Bruttonationalprodukt (BNP)	0,2	0,9	1,6	2,3	2,4	2,3
Import af varer	1,0	3,4	3,8	5,6	0,3	6,1
Import af tjenester	5,8	-1,7	4,0	2,8	10,7	-0,3
Forsyning i alt	1,0	1,1	2,4	3,1	3,0	2,7
Eksport af varer	-0,6	2,4	3,3	4,5	1,9	6,0
Eksport af tjenester	4,2	0,4	2,8	2,1	7,0	-0,4
Privatforbrug	0,5	0,3	0,9	2,3	2,1	2,1
Husholdningernes forbrugsudgifter	0,4	0,4	1,0	2,3	2,1	2,1
NPISH forbrugsudgifter	4,6	-3,6	-1,5	0,2	1,2	1,0
Offentlige forbrugsudgifter	0,8	-0,1	1,9	1,7	0,2	0,7
Faste bruttoinvesteringer	3,7	2,7	3,1	5,5	7,6	4,6
Lagerforøgelser ⁴	-0,2	0,1	0,3	0,0	-0,2	-0,1
Ansk. minus afh. af værdigenstande ⁴	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Endelig anvendelse i alt	1,0	1,1	2,4	3,1	3,0	2,7
Præsterede arbejdstimer i alt (mio.)	-1,7	0,1	0,0	0,9	1,9	1,1
Beskæftigelse i alt ³ (1.000 personer)	-0,7	0,0	0,9	1,4	1,5	1,7

1 Kædede værdier er ikke additive. Summen af komponenterne er således ikke lig med den viste total. Størrelsen af differencen imellem de to kan ikke betragtes som indikator for resultaternes pålidelighed.

2 Non-profit institutioner rettet mod husholdninger.

3 Beskæftigelse i nationalregnskabet inkluderer personer, som er midlertidigt fraværende fra arbejde pga. fx orlov, strejke mv.

4 Realvækst i pct. for Lagerforøgelser samt anskaffelser minus afhændelser af værdigenstande. angiver bidrag til BNP vækst.

Revisioner af tidligere offentliggjorte tal

De nye beregninger af nationalregnskabet for 2015, 2016 og 2017 har givet anledning til opadgående revisioner af BNP-væksten på 0,7 og 0,4 procentpoint i hhv. 2015 og 2016, således at væksten i disse år er opgjort til 2,3 og 2,4 procent. Revisionen af nationalregnskabet for 2017 har ikke givet anledning til revision af BNP-væksten, idet væksten fortsat beregnes til 2,3 procent. Revisionerne er primært et resultat af indarbejdelsen af nyt kildemateriale, bl.a. indarbejdelsen af reviderede tal for offentligt ejede virksomheders investeringer i statistikken *for Den offentlige sektors finanser*, hvor en fejl i investeringsniveauet er blevet rettet.

Revisioner i privatforbrug	Væksten i privatforbruget er revideret op med 0,7 og 0,5 procentpoint i 2015 og 2017, mens den er uændret i 2016. Generelt er <i>anskaffelser af køretøjer</i> og forbruget af <i>andre varer</i> revideret mest op, mens <i>tjenester inkl. turisme</i> er revideret mellem -0,5 og 0,6 procentpoint. NPISH-forbrugsudgifterne er revideret op med 1,1 og 5,6 procentpoint i 2015 og 2016, mens det er revideret 0,8 procentpoint ned i 2017. Men da NPISH-forbrugsudgifterne kun udgør ca. 0,3 procent af det samlede privatforbrug har revisionerne kun en lille effekt på den samlede revision af privatforbruget.
Revisioner i det offentlige forbrug	I forhold til seneste offentliggørelse er væksten i det offentlige forbrug revideret op med 0,6 procentpoint i 2015. Det skyldes primært, at reviderede mængdeindikatorberegninger har vist en større realvækst inden for uddannelsesområdet. I 2016 og 2017 er der også foretaget reviderede mængdeindikatorberegninger, der har bidraget til små revisioner i væksten i det offentlige forbrug på hhv. -0,1 procentpoint og 0,1 procentpoint.
Revisioner i investeringer	Der er i løbende priser foretaget revisioner i de faste bruttoinvesteringer på 9,4 mia. kr. i 2015, 17,1 mia. kr. i 2016 og 20,9 mia. kr. i 2017. Realvæksten i de faste bruttoinvesteringer er revideret op med henholdsvis 2,4, 1,6 og 0,1 procentpoint i 2015, 2016 og 2017. Den væsentligste årsag til revisionerne i investeringerne i 2015 er rettelsen af en fejl i opgørelsen af offentligt ejede virksomheders investeringer på ca. 10 mia. kr. i statistikken <i>Den offentlige sektors finanser</i> . For årene 2016 og 2017 bidrager rettelsen af denne fejl også til de opadgående revisioner, ligesom inddragelsen af ny kildestatistik i 2016 betyder væsentlige opadgående revisioner for investeringer i erhvervsbygninger og intellektuelle rettigheder. For 2017 er revisionerne primært effekter af revisioner i de foregående år, men inddragelsen af nye oplysninger om omsætningsaktiviteten i bygge- og anlægsbranchen bidrager også til en opadgående revision i boliginvesteringerne. Lagerinvesteringerne er revideret op med 6,1 mia. kr. i løbende priser i 2015 og revisionen bidrager med 0,4 procentpoint til ændringen i BNP væksten. Revisionen er sket efter indarbejdelsen af detaljerede regnskabsoplysninger, hvor især råvare- og handelsvarelagrene var større end hidtidige beregninger har vist.
Revisioner i udenrigshandlen	Realvæksten i udenrigshandlen med varer, både import og eksport, er revideret op i 2015 og 2017, mens den er revideret ned i 2016. Der er foretaget modsatrettede revisioner i udenrigshandlen med tjenester, dvs. revisioner i nedadgående retning i 2015 og 2017 og opadgående revisioner i 2016. I løbende priser er de største revisioner foretaget i importen af varer i 2015 samt im- og eksporten af tjenester i 2016. Se også afsnittet <i>Særlige forhold ved denne offentliggørelse, Revisioner</i>

Oversigtstabel 2. **Forsyningsbalancen for året 2015. Revisioner i løbende priser og realvækst**

	Hidtidig værdi	Ny værdi	Ændring (2 - 1)	Hidtidig værdi	Ny værdi	Ændring i pct. point (5 - 4)
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
	løbende priser, mio. kr.			real vækst i pct.		
Bruttonationalprodukt (BNP)	2 027 108	2 036 356	9 248	1,6	2,3	0,7
Import af varer	604 702	614 199	9 498	1,1	5,6	4,5
Import af tjenester	376 082	376 082	0	3,1	2,8	-0,3
Forsyning i alt	3 007 892	3 026 637	18 745	1,7	3,1	1,4
Eksport af varer	695 295	695 203	-92	2,2	4,5	2,3
Eksport af tjenester	433 308	433 308	0	2,6	2,1	-0,5
Privatforbrug	955 328	959 357	4 029	1,6	2,3	0,7
Husholdningemes forbrugsudgifter	925 483	929 300	3 816	1,7	2,3	0,6
Anskaffelse af køretøjer	35 183	36 237	1 054	4,6	6,6	2,0
Andre varer	380 703	388 977	8 274	0,6	2,6	2,0
Tjenester i alt inkl. turisme	509 597	504 086	-5 511	2,3	1,8	-0,5
NPISH forbrugsudgifter	29 845	30 058	213	-0,9	0,2	1,1
Offentlige forbrugsudgifter	519 166	518 644	-522	1,1	1,7	0,6
Faste bruttoinvesteringer	394 843	404 230	9 387	3,1	5,5	2,4
Boliger	84 109	81 793	-2 316	8,2	5,3	-2,9
Andet byggeri og anlæg	89 658	101 972	12 314	0,2	14,1	13,9
Maskiner, transportmidler mv.	118 279	119 230	950	1,2	1,5	0,3
Intellektuelle rettigheder	102 797	101 236	-1 562	3,8	2,6	-1,2
Lagerforøgelser ¹	6 697	12 827	6 131	-0,4	0,0	0,4
Ansk. minus afh. af værdigenstande ¹	3 254	3 068	-187	0,0	0,0	0,0
Endelig anvendelse i alt	3 007 892	3 026 637	18 745	1,7	3,1	1,4

¹ Realvækst i pct. for Lagerforøgelser samt anskaffelser minus afhændelser af værdigenstande. angiver bidrag til BNP vækst.

Oversigtstabel 3. **Forsyningsbalancen for årene 2016 og 2017. Revisioner i løbende priser og realvækst**

	2016*				2017*			
	Ny værdi	Ændring	Ny værdi	Ændring i pct. point	Ny værdi	Ændring	Ny værdi	Ændring i pct. point
	mio. kr.		vækst i pct.		mio. kr.		vækst i pct.	
Bruttonationalprodukt (BNP)	2 100 216	34 254	2,4	0,4	2 178 067	28 453	2,3	0,0
Import af varer	594 737	-5 445	0,3	-2,4	640 554	-1 642	6,1	0,7
Import af tjenester	389 347	10 468	10,7	5,1	392 886	205	-0,3	-2,9
Forsyning i alt	3 084 300	39 278	3,0	0,4	3 211 508	27 017	2,7	-0,2
Eksport af varer	702 760	2 092	1,9	-0,4	746 811	-1 360	6,0	0,3
Eksport af tjenester	422 828	16 468	7,0	3,2	441 195	5 006	-0,4	-2,4
Privatforbrug	984 179	4 325	2,1	0,0	1 017 166	8 718	2,1	0,5
Husholdningemes forbrugsudgifter	953 090	2 413	2,1	-0,2	984 983	6 972	2,1	0,5
Anskaffelse af køretøjer	37 396	1 088	4,5	0,0	38 283	1 113	5,1	1,2
Andre varer	393 973	9 524	2,3	0,3	402 880	11 185	1,8	0,4
Tjenester i alt inkl. turisme	521 721	-8 198	1,8	-0,5	543 820	-5 326	2,2	0,6
NPISH forbrugsudgifter	31 089	1 912	1,2	5,6	32 183	1 746	1,0	-0,8
Offentlige forbrugsudgifter	524 190	-567	0,2	-0,1	535 635	-946	0,7	0,1
Faste bruttoinvesteringer	438 816	17 125	7,6	1,6	462 093	20 884	4,6	0,1
Boliger	89 734	-2 527	6,8	-0,3	102 750	3 107	12,9	4,2
Andet byggeri og anlæg	111 168	16 452	6,4	3,1	114 051	15 175	0,7	-2,0
Maskiner, transportmidler mv.	122 146	373	2,5	-0,5	131 681	-55	7,7	-0,5
Intellektuelle rettigheder	115 767	2 828	15,4	4,6	113 611	2 657	-1,3	0,2
Lagerforøgelser ¹	8 640	10	-0,2	-0,2	5 815	-5 115	-0,1	-0,2
Ansk. minus afh. af værdigenstande ¹	2 888	-176	0,0	0,0	2 793	-170	0,0	0,0
Endelig anvendelse i alt	3 084 300	39 278	3,0	0,4	3 211 508	27 017	2,7	-0,2

² Realvækst i pct. for Lagerforøgelser samt anskaffelser minus afhændelser af værdigenstande. angiver bidrag til BNP vækst

Revisioner i beskæftigelse og timer Antallet af beskæftigede er revideret ned med 1.500, 3.800 og 1.700 personer i hhv. 2015, 2016 og 2017. Det svarer til en nedjustering på 0,1 procent i alle årene. Antallet af præsterede timer er revideret ned med hhv. 3,8, 8,8 og 12,9 mio. timer i 2015, 2016 og 2017. Det svarer til revisioner på -0,1, -0,2 og -0,3 procent. Revisionerne skyldes primært indarbejdelse af arbejdstidsregnskabet, der udkom d. 11. oktober 2018.

Oversigtstabel 4. **Beskæftigelse og præsterede arbejdstimer for år med revisioner**

	2015	2016*	2017*	2015	2016*	2017*
	1.000 personer			mio. timer		
Ny	2 829,0	2 871,3	2 918,9	3 980,8	4 055,5	4 100,6
Hidtidig	2 830,5	2 875,1	2 920,6	3 984,6	4 064,3	4 113,5
Revisioner	-1,5	-3,8	-1,7	-3,8	-8,8	-12,9
Revisioner i pct.	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,2	-0,3

Detaljerede resultater Mere detaljerede resultater af de endelige beregninger for 2015 og de nye foreløbige beregninger for 2016-2017 fremgår af *oversigtstabel 5* og *6*, som viser revisionerne af branchernes bruttoværditilvækst, mens revisionerne af det private forbrug fremgår af *oversigtstabel 7* og *8*.

Revisioner i branchernes bruttoværditilvækst 2015 I 2015 er den samlede revision af bruttoværditilvæksten (BVT) i løbende priser på 7,9 mia. kr. Revisionen dækker over en lang række mindre revisioner på detaljerede brancher. Her har den detaljerede indarbejdelse af strukturstatistik, bl.a. Regnskabsstatistik, ført til flere modsatrettede revisioner i brancherne, der for de detaljerede 117-brancher dog næsten alle holder sig under +/- 2 mia. kr. Denne opadgående revision af bruttoværditilvæksten i løbende priser har ved beregningen i faste priser på et detaljeret produktbalanceniveau medført en opadgående revision i den reale vækst i BVT på 0,7 procentpoint. Revisionerne i de enkelte brancher kan ses i *oversigtstabel 5*.

De brancher, der bidrager mest til den samlede revision i BVT i løbende priser i 2015, er *bygge og anlæg* (+5,7 mia. kr.), *forsyningsvirksomhed* (+4,0 mia. kr.) og *landbrug, skovbrug og fiskeri* (+3,2 mia. kr.). De brancher, hvor der er foretaget de største revisioner i realvæksten for BVT er *forsyningsvirksomhed* (+14,5 procentpoint), *ejendomshandel og udlejning af erhvervsejendomme* (+7,8 procentpoint) og *bygge og anlæg* (+7,6 procentpoint).

Revisionerne i løbende og faste priser på detaljeret brancheniveau følger ikke nødvendigvis hinanden i opadgående eller nedadgående retning. Det skyldes to forhold. For det første, at beregningen i faste priser foregår på et langt mere detaljeret niveau i tilknytning til det endelige nationalregnskabs produktbalancer end det gør i de foreløbige nationalregnskabsberegninger, som er langt mere summariske. Dvs. at det i højere grad bliver muligt at anvende detaljerede prisoplysninger og -udviklinger på de produkter, der er kendetegnende for de enkelte branchers produktion og forbrug i produktion. For det andet, at der i de endelige beregninger kan være inddraget nyere prisinformation, som bevirker, at prisudviklingen kan være revideret.

Revisioner i branchernes bruttoværditilvækst 2016 og 2017 I 2016 og 2017 er bruttoværditilvæksten revideret op med hhv. 32,5 og 26,9 mia. kr. Realvæksten i bruttoværditilvæksten er revideret op med 0,5 procentpoint i 2016, mens den er revideret ned med 0,2 procentpoint i 2017. Bruttoværditilvæksten i løbende priser i *Handel og transport* er revideret op med hhv. 7,2 mia. kr. og 5,6 mia. kr. i 2016 og 2017, mens den i *industri* er justeret ned med 1,3 mia. kr. i begge år. Bruttoværditilvæksten i *Bygge- og anlæg* er justeret op med hhv. 8,2 og 7,3 mia. kr. i hvert af årene. Derudover er også her foretaget en række mindre revisio-

ner i op- og nedadgående retning i de resterende brancher, som kan ses i *oversigts-tabel 6*.

Oversigtstabel 5. **Branchernes bruttoværditilvækst i året 2015. Revisioner i løbende priser og realvækst**

	Hidtidig værdi	Ny værdi	Ændring (2 – 1)	Hidtidig værdi	Ny værdi	Ændring i pct. point (5 – 4)
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
	løbende priser, mio. kr.			real vækst i pct.		
Bruttoværditilvækst i alt	1 759 217	1 767 126	7 909	1,5	2,2	0,7
A Landbrug, skovbrug og fiskeri	16 275	19 500	3 225	-8,0	-12,5	-4,5
B Råstofindvinding	25 959	23 424	-2 535	-9,2	-12,9	-3,7
C Industri	251 544	252 578	1 034	0,9	-0,5	-1,4
D-E Forsyningsvirksomhed	39 335	43 375	4 040	-4,8	9,7	14,5
D Energiforsyning	24 778	28 229	3 451	-8,0	11,8	19,8
E Vandforsyning og renovation	14 556	15 145	589	0,9	6,0	5,1
F Bygge og anlæg	81 943	87 639	5 696	3,0	10,6	7,6
G-I Handel og transport mv.	366 345	362 970	-3 375	3,0	2,8	-0,2
G Handel	233 984	232 091	-1 893	1,8	5,3	3,5
H Transport	105 528	104 235	-1 293	5,9	-1,7	-7,6
I Hoteller og restauranter	26 833	26 645	-188	1,2	0,1	-1,1
J Information og kommunikation	83 046	81 773	-1 273	10,6	10,6	0,0
K Finansiering og forsikring	107 691	106 119	-1 572	-0,9	-3,9	-3,0
LA Ejend.hand.,udl.af erhv.ejend.	40 583	42 857	2 274	-1,2	6,6	7,8
LB Boliger	139 060	138 748	-312	0,4	2,2	1,8
M-N Erhvervs-service	153 233	155 719	2 486	3,6	6,1	2,5
M Videnservice	98 569	99 271	702	3,5	5,5	2,0
N Rejsebureauer, rengøring mv	54 664	56 448	1 784	3,9	7,2	3,3
O-Q Off. adm, undervisn., sundhed	395 310	394 834	-476	1,4	1,7	0,3
O Off. adm., forsvar, politi	91 218	91 343	125	-1,2	-1,8	-0,6
P Undervisning	115 634	115 080	-554	6,3	7,6	1,3
Q Sundhed og socialvæsen	188 459	188 411	-48	-0,4	-0,2	0,2
R-S Kultur, fritid, anden service	58 893	57 591	-1 302	0,5	-0,2	-0,7
R Kultur og fritid	26 897	26 516	-381	-0,5	0,1	0,6
SA Andre serviceydelser mv.	26 967	26 105	-862	1,5	-0,5	-2,0
SB Private husholdn. med ansatte	5 030	4 970	-60	-0,1	-0,5	-0,4

Oversigtstabel 6.

Branchernes bruttoværditilvækst i årene 2016 og 2017. Revisioner i realvækst

	2016*				2017*			
	Ny værdi	Ændring	Ny værdi	Ændring i pct. point	Ny værdi	Ændring	Ny værdi	Ændring i pct. point
	— mio. kr. —	— vækst i pct —	— mio. kr. —	— vækst i pct —	— mio. kr. —	— vækst i pct —	— mio. kr. —	— vækst i pct —
Bruttoværditilvækst i alt	1 821 807	32 490	2,3	0,5	1 892 931	26 943	2,1	-0,2
A Landbrug, skovbrug og fiskeri	20 926	4 382	5,7	6,9	31 077	6 982	11,7	0,2
B Råstofindvinding	19 011	-1 919	-4,0	2,0	21 802	-2 038	1,4	-0,3
C Industri	272 828	-1 319	6,1	0,7	272 757	-1 342	1,3	-0,4
D-E Forsyningsvirksomhed	44 482	6 346	4,5	5,9	43 700	6 770	4,3	-0,2
D Energiforsyning	28 752	4 646	6,2	4,9	26 319	4 931	4,0	-0,5
E Vandforsyning og renovation	15 729	1 698	1,3	7,3	17 382	1 840	4,8	0,4
F Bygge og anlæg	95 161	8 200	2,9	-0,6	99 750	7 299	6,1	-1,1
G-I Handel og transport mv.	362 423	7 190	2,0	0,6	386 043	5 870	1,9	0,5
G Handel	240 238	6 818	3,3	3,7	248 183	6 973	2,2	0,0
H Transport	92 642	1 342	-0,4	-5,1	107 086	1 376	2,5	3,6
I Hoteller og restauranter	29 542	-971	0,5	-3,2	30 775	-2 478	-2,6	-5,0
J Information og kommunikation	84 911	2 936	8,7	-1,2	84 026	3 806	1,4	0,3
K Finansiering og forsikring	106 474	675	-2,9	1,7	109 750	-1 973	0,1	-1,7
LA Ejend.hand.,udl.af erhv.ejend.	48 059	4 349	8,7	4,5	51 343	4 540	4,8	0,0
LB Boliger	141 756	-336	0,1	0,0	146 117	-337	1,4	0,1
M-N Erhvervs-service	165 746	2 164	3,6	-0,4	176 353	-1 502	5,8	-2,2
M Vidensservice	106 222	1 144	5,0	0,3	114 931	-2 416	8,1	-3,3
N Rejsebureauer, rengøring mv	59 525	1 021	1,2	-1,6	61 422	914	1,7	-0,2
O-Q Off. adm., undervisn., sundhed	399 850	801	0,0	0,1	407 140	271	0,6	0,5
O Off. adm., forsvar, politi	91 660	-92	-0,8	-0,6	92 733	305	1,3	1,6
P Undervisning	117 232	902	1,8	0,6	118 439	221	-1,5	0,2
Q Sundhed og socialvæsen	190 958	-8	-0,6	0,2	195 967	-257	1,4	0,0
R-S Kultur, fritid, anden service	60 180	-979	0,3	0,5	63 074	-1 401	0,6	-0,6
R Kultur og fritid	28 085	-336	1,0	-0,1	29 608	-314	0,2	0,0
SA Andre serviceydelser mv.	27 338	-586	0,8	1,1	28 591	-1 028	1,0	-1,4
SB Private husholdn. med ansatte	4 757	-57	-6,3	0,0	4 875	-58	0,1	0,1

Revisioner i privatforbrug

De endelige beregninger med detaljerede, afstemte produktbalancer for 2015 har medført en opjustering af husholdningernes forbrug på 3,8 mia. kr. i løbende priser, svarende til en opjustering af realvæksten i husholdningernes forbrug på 0,6 procentpoint og en ændret sammensætning af forbruget, jf. *oversigtstabel 7*. Målt på realvæksten i de enkelte forbrugsgrupper er revisionerne størst i *fritidsudstyr, underholdning og rejser* (+7,8 procentpoint) og *boligudstyr, husholdningstjenester mv.* (+4,6 procentpoint).

Væksten i husholdningernes forbrug i 2016 er revideret ned med 0,2 procentpoint, hvilket primært skyldes nye tal fra betalingsbalancen for turistudgifter, der revideres op med 6,6 procentpoint. Kigges der i stedet på husholdningernes forbrug på dansk område revideres der op med 5,5 mia. kr., svarende til 0,2 procentpoint, hvilket er et resultat af relativt små justeringer i forbrugsgrupperne. Forbruget i 2017 er justeret op med 7,0 mia. kr. svarende til en ændring i væksten på 0,5 procentpoint. Den største revision er foretaget i forbrugsgruppen *fritidsudstyr, underholdning og rejser* der er revideret op med 7,5 mia. kr., mens der er foretaget mindre op- og nedadgående revisioner i de resterende forbrugsgrupper. Revisionerne i forbrugsudgifterne i NPISH, der i 2016 og 2017 er revideret op med 1,9 og 1,7 mia. kr. skyldes i høj grad, at mere præcise regnskabsoplysninger er til rådighed.

Revisioner i det offentlige forbrug

For året 2015 blev realvæksten i det samlede offentlige forbrug revideret fra 1,1 pct. til 1,7 pct. Det er et resultat af, at det offentlige individuelle forbrug er revideret op med 0,9 procentpoint, mens det offentlige kollektive forbrug er revideret ned med 0,1 procentpoint. I 2016 er væksten i det samlede offentlige forbrug revideret ned med 0,1 procentpoint, idet væksten i det offentlige individuelle forbrug er revideret ned med 0,1 procentpoint, mens væksten i det offentlige kollektive forbrug er revideret

deret ned med 0,2 procentpoint. I 2017 er væksten i det samlede offentlige forbrug revideret op med 0,1 procentpoint, idet væksten i det offentlige individuelle forbrug er revideret op med 0,2 procentpoint, mens væksten i det offentlige kollektive forbrug er revideret ned med 0,1 procentpoint.

Oversigtstabel 7. **Forbrug i året 2015. Revisioner i løbende priser og realvækst**

	Htidig værdi	Ny værdi	Ændring (2 - 1)	Htidig værdi	Ny værdi	Ændring i pct.point (5 - 4)
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
	løbende priser, mio. kr.			real vækst i pct.		
Husholdningerne. forbrug i alt	925 483	929 300	3 817	1,7	2,3	0,6
9980 Turistudgifter mv.	41 358	41 225	-133	4,4	2,7	-1,7
9990 Turistindtægter mv.	46 596	46 596	0	-0,3	-0,6	-0,3
Hush. forbrug på dansk område	930 721	934 671	3 950	1,9	2,5	0,6
10 Fødevarer	93 673	94 403	730	0,3	1,0	0,7
20 Drikkevarer og tobak	45 579	45 433	-146	0,0	-1,2	-1,2
30 Beklædning og fodtøj	39 386	40 130	744	-0,7	1,8	2,5
40 Boligbenyttelse	220 234	220 496	262	0,5	1,6	1,1
45 Brændsel mv.	53 438	53 079	-359	6,6	4,5	-2,1
50 Boligudstyr, hush.tjenester mv.	46 485	48 707	2 222	0,7	5,0	4,3
60 Medicin, lægeudgifter o.l.	26 970	27 166	196	2,6	3,3	0,7
71 Anskaffelse af køretøjer	35 183	36 237	1 054	4,6	6,6	2,0
79 Anden transport og kommunikation	93 965	92 308	-1 657	5,8	3,1	-2,7
91 Fritidsudstyr, underh. og rejser	101 979	106 858	4 879	-0,5	7,3	7,8
97 Andre varer og tjenester	173 829	169 853	-3 976	3,0	0,1	-2,9
Forbrugsudgifter i NPISH	29 845	30 058	213	-0,9	0,2	1,1
Offentlig forbrugsudgift i alt	519 166	518 644	-522	1,1	1,7	0,6
Offentlige individuelle forbrugsudgifter	370 364	369 518	-846	1,4	2,3	0,9
Offentlige kollektive forbrugsudgifter	148 802	149 126	324	0,3	0,2	-0,1
Faktisk individuelt forbrug	1 325 692	1 328 875	3 183	1,5	2,3	0,8

Oversigtstabel 8. **Forbrug i årene 2016 og 2017. Revisioner i realvækst**

	2016*				2017*			
	Ny værdi	Ændring	Ny værdi	Ændring i pct. point	Ny værdi	Ændring	Ny værdi	Ændring i pct. point
	mio. kr.		vækst i pct		mio. kr.		vækst i pct	
Husholdningerne. forbrug i alt	953 090	2 414	2,1	-0,2	984 982	6 972	2,1	0,5
9980 Turistudgifter mv.	42 390	-23	4,2	0,3	44 002	530	4,1	1,3
9990 Turistindtægter mv.	52 216	3 091	11,6	6,6	54 280	3 734	2,6	1,1
Hush. forbrug på dansk område	962 916	5 527	2,5	0,2	995 261	10 178	2,1	0,6
10 Fødevarer	97 419	754	2,6	0,0	99 744	1 019	-0,4	0,2
20 Drikkevarer og tobak	46 421	51	2,9	0,5	48 011	-2	2,1	-0,1
30 Beklædning og fodtøj	41 099	1 250	5,1	1,3	41 079	1 244	0,7	-0,1
40 Boligbenyttelse	226 603	273	0,8	0,0	233 172	287	1,0	0,0
45 Brændsel mv.	52 117	206	-0,2	1,0	52 875	435	2,6	0,5
50 Boligudstyr, hush.tjenester mv.	50 013	2 243	2,7	-0,1	51 905	2 323	5,4	0,0
60 Medicin, lægeudgifter o.l.	27 941	200	3,5	0,0	28 437	200	1,8	-0,1
71 Anskaffelse af køretøjer	37 396	1 088	4,5	0,0	38 283	1 113	5,1	1,2
79 Anden transport og kommunikation	95 869	-2 116	6,6	-0,5	102 476	-1 082	5,5	1,2
91 Fritidsudstyr, underh. og rejser	109 833	5 023	1,4	0,1	114 694	7 498	2,3	2,2
97 Andre varer og tjenester	178 206	-3 442	2,6	0,5	184 585	-2 858	1,5	0,5
Forbrugsudgifter i NPISH	31 089	1 912	1,2	5,6	32 183	1 746	1,0	-0,8
Offentlig forbrugsudgift i alt	524 190	-567	0,2	-0,1	535 635	-946	0,7	0,1
Off. individuelle forbrugsudgifter	374 877	-833	0,5	-0,1	381 099	-1 498	0,2	0,2
Off. kollektive forbrugsudgifter	149 313	266	-0,7	-0,2	154 537	553	2,1	-0,1
Faktisk individuelt forbrug	1 359 056	3 493	1,7	0,0	1 398 264	7 220	1,6	0,4

Bruttonationalindkomst

Stigningen i BNP i løbende priser har betydet, at BNI i hele perioden også har været stigende på trods af, at *aflønning af ansatte og formueindkomst fra udland netto* og *produktions- og importskatter minus -subsidier fra udlandet* har været faldende.

Real BNI og real disponibel BNI er ligeledes steget i alle årene 2012 -2017. I årene 2015, 2016 og 2017 er real disponibel BNI steget med hhv. 2,0, 2,6 og 2,2 procent.

Oversigtstabel 9.

Real disponibel bruttonationalindkomst mv.

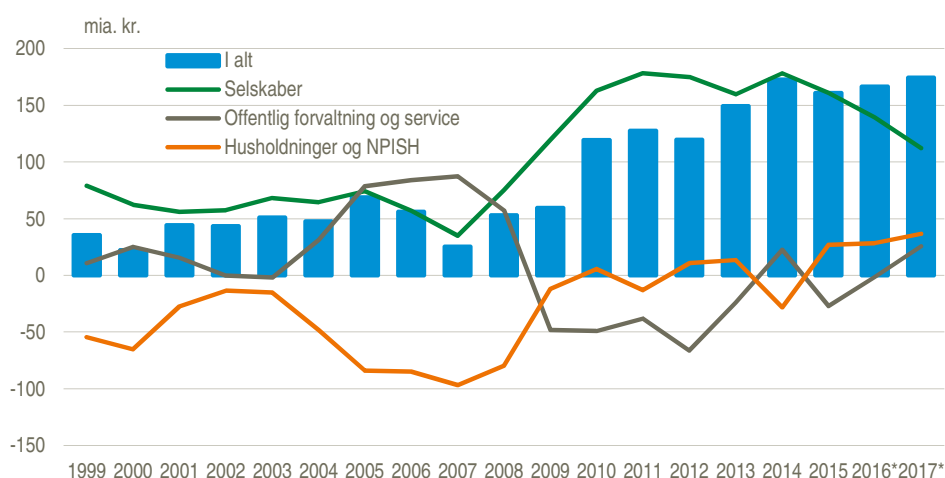
	2012	2013	2014	2015	2016*	2017*
	løbende priser, mio. kr.					
1 Bruttonationalprodukt, BNP	1 895 002	1 929 677	1 981 165	2 036 356	2 100 216	2 178 067
2 Afl. af ansatte og formueindkomst fra udland netto	38 511	56 614	67 592	58 507	49 869	44 996
3 Prod.- og imp.skatter minus -subsidier fra udland.	4 280	4 486	4 473	4 003	3 770	3 296
4 Bruttonationalindkomst (1+2+3), BNI	1 937 793	1 990 777	2 053 229	2 098 866	2 153 854	2 226 359
5 Løbende overførsler fra udlandet, netto	-37 836	-38 880	-33 194	-32 843	-28 869	-29 597
6 Disponibel bruttonationalindkomst (4+5)	1 899 958	1 951 896	2 020 035	2 066 023	2 124 985	2 196 762
	årlig realvækst i pct.					
1 Bruttonationalprodukt, BNP	0,2	0,9	1,6	2,3	2,4	2,3
2 Bruttonationalprodukt, BNP real købekraft (bytteforholds-korrigeret)	0,5	1,5	2,5	2,6	2,8	2,5
3 Bruttonationalindkomst, BNI	0,7	2,4	3,1	2,0	2,4	2,2
4 Disponibel bruttonationalindkomst	0,6	2,4	3,4	2,0	2,6	2,2

Den finansielle opsparing i sektorerne

Den finansielle opsparing Samfundets samlede finansielle opsparing i udlandet (fordringserhvervelse, netto, der stort set svarer til overskuddet på betalingsbalancens løbende poster) blev opgjort til 174,3 mia. kr. i 2017, hvilket er 7,8 mia. kr. mere end året før.

I figur 3 er vist, hvordan den finansielle opsparing fordelte sig på de enkelte institutionelle sektorer i perioden 1999-2017. Selskabernes finansielle opsparing blev i 2017 opgjort til 112,1 mia. kr., hvilket var 27,2 mia. kr. mindre end i 2016.

Figur 3. Den finansielle opsparing (fordringserhvervelse, netto)

* Foreløbige tal

Det offentlige underskud falder

Saldoen på de offentlige finanser (fordringserhvervelsen, netto for offentlig forvaltning og service) blev forbedret i 2017 med 27,1 mia. kr. i forhold til 2016 og udgør nu 25,6 mia. kr. Overskud på de offentlige finanser er et udtryk for, at de offentlige indtægter er større end udgifterne.

Udviklingen i saldoen for de offentlige finanser siden 2012 skal bl.a. ses i lyset af de ekstraordinære tilbagebetalinger af efterlønsbidrag på 28,5 mia. kr. samt de øgede skatteindtægter på grund af en omlægning af kapitalpensionsordningen i årene 2013-2015. De ekstraordinære skatteindtægter i 2013-2015 udgjorde henholdsvis 34 mia. kr., 62 mia. kr. og 25 mia. kr.

Husholdningernes opsparing stiger fortsat

Husholdningerne mv. havde i 2017 igen en høj finansiell opsparing på 36,5 mia. kr., hvilket er en stigning på 7,9 mia. kr. i forhold til 2016.

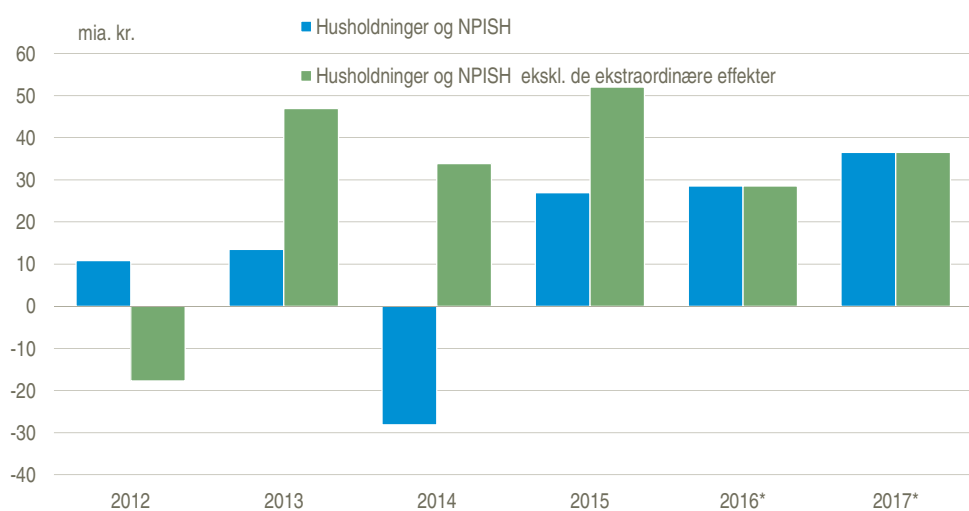
Det ses i figur 3, at husholdningerne mv. har haft en negativ finansiell opsparing i perioden frem til 2011 med undtagelse af 2010. Siden 2012 har den finansielle opsparing overvejende været positiv, hvor kun 2014 skiller sig afgørende ud med en negativ finansiell opsparing, som skyldes de ekstraordinære skatteudgifter på grund af omlægning af kapitalpensionsordningen.

Siden 2014 har der været en fremgang i beskæftigelsen og dermed også i lønningerne. Da der ikke har været en tilsvarende fremgang i privatforbruget, er opsparingen steget. Dette er en medvirkende årsag til, at den finansielle opsparing – med undtagelse af 2014 - har været stigende i husholdningerne mv. i de seneste år. På trods af, at Danmark er inde i et økonomisk opsving er husholdningerne stadig forsigtige med at bruge penge og sparer en forholdsvis stor del af deres disponible indkomst op.

I figur 4 er den faktiske udvikling stillet over for udviklingen, hvis der korrigeres for de ovenfor nævnte ekstraordinære effekter. Det ses, at den finansielle opsparing uden de ekstraordinære effekter i 2014 var positiv på 33,9 mia. kr.

Den finansielle opsparing uden ekstraordinære effekter ser således ud til at have toppet i 2015 med 52,0 mia. kr.

Figur 4. **Finansiell opsparing (fordringserhvervelse, netto) i husholdningerne og NPISH, løbende priser**

* Foreløbige tal.

Særlige forhold ved denne offentliggørelse

Med denne novemberversion af nationalregnskabet er 2015 beregnet som et nyt endeligt år. Det betyder bl.a., at det først åbnes for revisioner ifm. en fremtidig hovedrevision. Ved udarbejdelsen af et endeligt år er det især indarbejdelse af detaljerede regnskabsoplysninger, der sammenstillet med oplysninger fra eksempelvis betalingsbalancen, bidrager til at give et mere fyldestgørende billede af økonomien end i et foreløbigt nationalregnskab.

Samtidig er 2016 og 2017 beregnet på ny med udgangspunkt i det nye endelige år 2015, ligesom nye kildeoplysninger er indarbejdet. Det gælder eksempelvis en summarisk indarbejdelse af regnskabsstatistikken i visse brancher, offentlig forvaltning og service samt betalingsbalancen i 2016 og offentlig forvaltning og service og betalingsbalancen i 2017.

I et endeligt nationalregnskab er detaljeringniveauet større og metoderne mindre summariske end i de foreløbige regnskaber. Det endelige nationalregnskab er opstillet ud fra de mest endelige kildedata til rådighed og opstilling og afstemning er foretaget i niveau. I de kvartalsvise og foreløbige års nationalregnskaber er beregningerne på mange områder foretaget ved at fremskrive niveauerne fra det seneste endelige år.

Investeringerne revideret markant op

I 2015 er der foretaget en ekstraordinær revision i de faste bruttoinvesteringer. Det skyldes, at der er fundet og rettet en fejl i investeringerne i de offentligt ejede virksomheder på ca. 10 mia. kr., hvilket er den primære årsag til den samlede opadgående revision af de faste bruttoinvesteringer på 9,4 mia. kr.

I 2016 og 2017 er de faste bruttoinvesteringer revideret op med henholdsvis 17,1 og 20,9 mia. kr. For 2016 bidrager rettelsen af fejlen i de offentligt ejede virksomheder sammen med indarbejdelse af nye kilder til den opadgående revision af investeringerne. For 2017 skyldes den opadgående revision også indarbejdelsen af nye kilder, herunder nye oplysninger om omsætningsaktiviteten i bygge- og anlægsbranchen.

Rettelsen af fejlen i investeringerne i de offentligt ejede virksomheder i 2015 blev delvist indarbejdet i forbindelse med færdiggørelsen af novemberversionen i 2017. Problemets omfang var på det tidspunkt endnu ikke fuldt belyst, og blev derfor indarbejdet på baggrund af den viden, der var til rådighed på det tidspunkt.

Store revisioner i nettoeksporten 2015 og 2016

Der er store revisioner i nettoeksporten i 2015 og 2016. Nettoeksporten er i 2015 nedjusteret med 9,4 mia. kr. hovedsageligt som følge af en opadgående revision af vareimporten hvor bunkring af olie har været underrapporteret. I 2016 er nettoeksporten opjusteret med 13,5 mia. kr. hovedsageligt som følge af opjustering af import og eksport af bygge- og anlægstjenester.

Det foreløbige nationalregnskabs pålidelighed

Det endelige nationalregnskab foreligger først efter 3 år

Beregningen af endelige nationalregnskabstal afsluttes normalt i Danmark tre år efter statistikårets udløb. Forskellige foreløbige versioner af nationalregnskabet udarbejdes fra et par måneder efter statistikårets udløb og indtil de endelige regnskaber foreligger. Nedenfor beskrives pålideligheden af de foreløbige versioner.

For at belyse, hvor godt de foreløbige regnskaber rammer de endelige, er afvigelserne mellem BNP-væksten i de endelige og de foreløbige tal beregnet. Som mål for afvigelserne er benyttet vækstraten (i faste priser) i de endelige regnskaber fratrukket vækstraten i de foreløbige regnskaber.

Årsager til afvigelser

De væsentligste årsager til afvigelserne er dels metodemæssige forskelle, dels forskelle i datagrundlaget begrundet i ønsket om en kort produktionstid for de foreløbige opgørelser. Således anvendes i de foreløbige opgørelser mere summariske beregningsmetoder end i de endelige, ligesom de foreløbige regnskaber udarbejdes på et mindre detaljeret niveau end de endelige.

Hvad angår datagrundlaget benyttes i de foreløbige regnskaber ofte primærstatistiske oplysninger før disse er endeligt færdigreviderede, og der anvendes indikatorer, som antages at belyse udviklingen i en given størrelse. Hertil kommer, at man ved de foreløbige opgørelser hyppigere er i situationer, hvor der mangler statistisk dækning, og tallene derfor må baseres på antagelser eller skøn.

Revisioner 2006 til 2015

I nedenstående oversigtstabel 10 er vist nogle hovedtal for revisionerne af de årlige vækstrater for perioden 2006-2015. Revisionerne er vist for såvel den første offentliggørelse efter årets udløb (2 mdr.) som for den offentliggørelse, der finder sted 11 måneder efter årets udløb.

Følgende eksempel illustrerer beregningen af hhv. gennemsnitlig afvigelse og bias. Antag at den endelige BNP-vækst i to år er 3,0 pct. i begge år. Antag endvidere at de foreløbige skøn over vækstraterne for de to år var 3,5 pct. og 2,3 pct. Revisionerne er da hhv. -0,5 og 0,7 procentpoint. Den gennemsnitlige revision (uden hensyn til fortegn) bliver da 0,6 procentpoint, mens bias'en (med hensyntagen til fortegn) bliver 0,1 procentpoint.

Den gennemsnitlige revision belyser størrelsen af revisionerne generelt, og giver dermed en idé om usikkerhedens størrelse. Bias'en viser, om der er systematik i revisionerne. En negativ bias peger på, at vækstraten normalt overvurderes i de foreløbige regnskaber, mens en positiv bias peger på systematisk undervurdering.

Oversigtstabel 10.

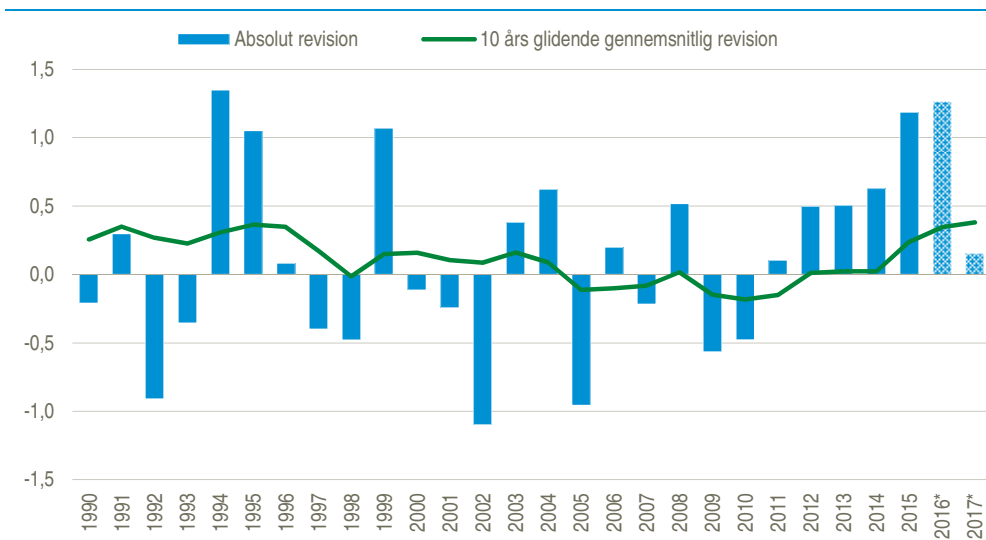
Revisioner af årlige vækstrater. 2006-2015

	Første offentliggørelse	Offentliggørelse 11 måneder efter årets udløb
	pct.-point	
Gennemsnitlig revision	0,49	0,43
Bias	0,24	0,22
De 10 år fordelt efter revisionens numeriske størrelse:	antal år	
0,0 – 0,5 pct. point	5	7
0,5 – 1,0 pct. point	4	2
over 1,0 pct. point	1	1

Positiv bias de seneste år Som det fremgår af oversigtstabel 10, er der, når det vurderes på denne 10-års periode, positiv bias i opgørelsen af BNP væksten, både når man måler den første opgørelse for året med den endelige opgørelse samt når man måler opgørelsen efter 11 måneder med den endelige opgørelse.

Figur 5 viser bias i opgørelsen af BNP væksten siden 1990. Den sammenligner resultater fra den første beregning af BNP væksten for et givent år med den endelige beregning for samme år. Figuren viser, at der de senere år har været positiv bias.

Figur 5. Revisioner af årlige vækstrater. 1990-2017

Anm.: For 2016 og 2017 gælder det at det første bud på BNP væksten sammenlignes med den nuværende beregning af væksten. Disse tal kan endnu blive revideret.

Oversigtstabel 11 viser hovedårsagerne til opjusteringen af væksten i årene 2014 til 2017. Det fremgår, at opjusteringerne af de faste bruttoinvesteringer i alle år bidrager til opjusteringerne af BNP-væksten. Årsagerne til revisionerne af investeringerne har været forskellige, men tendensen betyder, at Danmarks Statistik mener, at der er et behov for at kigge på kildegrundlag og estimationsmetoder for investeringerne for at identificere, om der kan foretages ændringer, der nedbringer omfanget af revisioner. I vid udstrækning skyldes dette, at vigtige datakilder først bliver tilgængelige for nationalregnskabet sent i processen. I notatet *Behov for bedre estimater af investeringerne* beskrives hvilke kilder der bruges i investeringsberegningerne i de forskellige versioner og hvordan disse har bidraget til opjusteringerne af investeringerne i denne udgave af nationalregnskabet. Dette notat vil danne baggrund for vores undersøgelse af investeringerne.

Danmarks Statistik vil ligeledes have fokus på danske virksomheders globale aktiviteter i opgørelsen af im- og eksport og deres betydning for revisioner.

Oversigtstabel 11.

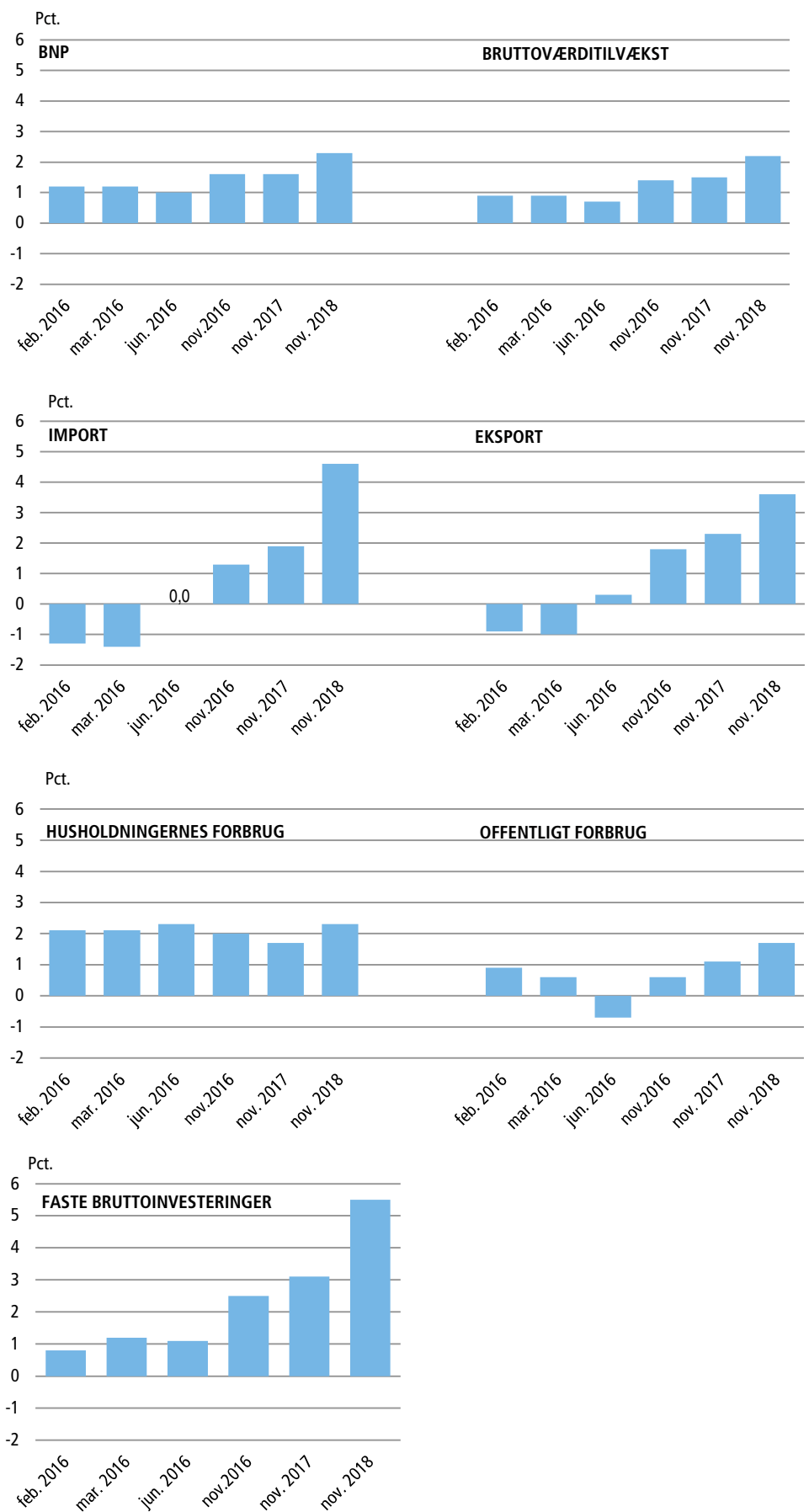
Version	Største enkeltstående bidrag til revision af BNP-væksten	Samlet revision på BNP-væksten
November-versionen 15. nov. 2016 (2016-datarevisionen)	Reviderede oplysninger om virksomheders aktivitet i udlandet Revisioner i mængdeindikatoren for offentlige hospitaler. Reviderede investeringsoplysninger	2014: 0,4 pct.point 2015: 0,6 pct.point
November-versionen 8. nov. 2017	Reviderede investeringsoplysninger og implementering af ny omsætningsstatistik for bygge- og anlægsaktivitet	2014: -0,1 pct.point 2015: 0,0 pct.point 2016: 0,3 pct.point
November-versionen 7. nov. 2018	Fejl i offentligt ejede virksomheders investeringer rettet	2015: 0,7 pct.point 2016: 0,4 pct.point 2017: 0,0 pct.point

Sammenligning af endelige tal for 2015 med foreløbige versioner

Figur 6 viser årlig realvækst for vigtige hovedstørrelser i nationalregnskabet for 2015 på forskellige offentliggørelsestidspunkter. Vækstprocenterne er angivet dels ved søjlernes højde dels ved tallet ved søjlerne. De seks forreste søjler angiver vækstraterne, som de er blevet beregnet i forskellige foreløbige versioner startende fra venstre med den første udgave fra februar 2016, dernæst resultaterne fra april 2016 osv., mens søjlerne længst til højre viser resultaterne af den endelige opgørelse for 2015.

Figureerne giver et billede af, i hvor høj grad man i de foreløbige beregningssystemer på grundlag af ufuldstændig og foreløbig statistik når frem til resultater, der stemmer med de endelige beregninger, baseret på mere fuldstændig og endelig statistik. Der er således tale om en egentlig kvalitetsvurdering af det foreløbige nationalregnskab målt i relation til det endelige nationalregnskab.

Figur 6. Årlig realvækst i procent for 2015 på de forskellige offentliggørelsestidspunkter

Kommende offentliggørelser

Revisionsrytme

Kvartals-/ årsopgørelse ¹	Beregnings- omfang	Offentliggørelse	
		Nyt og Statistikbanken	Statistiske Efterretninger
BNP-Indikator	3. kv. 2018	Medio november 2018 ⁵	
Kvartalsopgørelse 3. kv. 2018	1. kv. 2015- 3. kv. 2018	Ultimo november 2018	
Kvartalsopgørelse 3. kv. 2018, revideret	1. kv. 2018- 3. kv. 2018 ³	Ultimo december 2018 ²	Ultimo december 2018
BNP-Indikator	4. kv. 2018	Medio februar 2019 ⁵	
Kvartalsopgørelse 4. kv. 2018	4. kv. 2018	Ultimo februar 2019 ⁴	
Kvartalsopgørelse 4. kv. 2018, revideret	1. kv. 2018- 4. kv. 2018	Ultimo marts 2019 ²	Primo april 2019
Årsopgørelse 2018 (martsversion)	Foreløbige tal for 2018	Ultimo marts 2019	Primo april 2019
BNP-Indikator	1. kv. 2019	Medio maj 2019 ⁵	
Kvartalsopgørelse 1. kv. 2019	1. kv. 2019	Ultimo maj 2019	
Kvartalsopgørelse 1. kv. 2019, revideret	1. kv. 2018- 1. kv. 2019	Ultimo juni 2019 ²	Primo juli 2019
Årsopgørelse 2018 (Juniversion)	Foreløbige tal for 2018	Ultimo juni 2019	Primo juli 2019
BNP-Indikator	2. kv. 2019	Medio august 2019 ⁵	
Kvartalsopgørelse 2. kv. 2019	2. kv. 2019	Ultimo august 2019	
Kvartalsopgørelse 2. kv. 2019, revideret	1. kv. 2019- 2. kv. 2019	Ultimo september 2019 ²	Primo oktober 2019
Årsopgørelse 2018 (Novemberversion)	Endelige tal for 2016 Foreløbige tal for 2017-2019	Primo november 2019	Primo november 2019

¹ Årsopgørelserne adskiller sig fra kvartalsopgørelserne ved at indeholde oplysninger på et mere detaljeret niveau.

² Samtidig offentliggøres tabeller for Sektorregnskabet i Statistikbanken.

³ Kvartalsvis sektorregnskab offentliggøres for perioden 1.kvt. 2015-3.kvt. 2018.

⁴ Samtidig offentliggøres årlige oversigtstabeller i Statistikbanken

⁵ Der udkommer kun en Nyt-artikel. Der opdateres ikke nogen statistikbanktabeller.

Baggrundsoplysninger

Mere information	Flere detaljerede tal kan ses på www.statistikbanken.dk/14 i Statistikbanken.
Seneste offentliggørelse	<i>Nationalregnskab 2017 juni-version</i> udkom 3. juli 2018 i serien <i>Nationalregnskab og betalingsbalance 2018:6</i> (Statistiske Efterretninger).
Næste offentliggørelse	<i>Nationalregnskab 2018. marts-version</i> udkommer primo april 2019 i serien <i>Nationalregnskab og betalingsbalance</i> (Statistiske Efterretninger).
Henvendelse	Christina Just Brandstrup, tlf. 39 17 36 33, cjb@dst.dk Jens Holst Jensen, tlf. 39 17 34 84, jhj@dst.dk

Kilder og metoder

- Novemberversion Nationalregnskabet november-version er den årsopgørelse, hvor et nyt endeligt nationalregnskab offentliggøres sammen med nye foreløbige beregninger af de efterfølgende to år. I denne november-version er tallene for 2015 beregnet endeligt, mens tallene for 2016-2017 er foreløbige. Kernen i den endelige version af nationalregnskabet er opstilling og afstemning af et detaljeret system af produktbalancer, som kræver en væsentlig større indsats af ressourcer end opstillingen af foreløbige regnskaber. Som helt overvejende hovedregel vil nationalregnskabsår, der er erklæret endelige, få lov at stå uændrede gennem en årrække.
- Opstillingen af foreløbigt årligt nationalregnskab baseres til en vis grad på det foreliggende kvartalsvise nationalregnskab. Hertil kommer vigtig supplerende information på årsbasis, som på beregningstidspunktet er til rådighed, hvilket først og fremmest betyder at Regnskabsstatistikken for et nyt år foreligger og kan indarbejdes i november-versionen.
- Mere information Nationalregnskabet udarbejdes på grundlag af stort set al statistik, der beskriver delområder indenfor økonomi og beskæftigelse. Ved at kombinere disse statistikker med nationalregnskabssystemets begrebsapparat bliver det muligt at afstemme de forskellige oplysninger til et samlet billede. En mere detaljeret dokumentation af de danske nationalregnskabsberegninger findes i Danish National Accounts – Sources and Methods 2012, Statistics Denmark, August 2016, som er tilgængelig på www.dst.dk/nationalregnskabsmetode.